

ကညီဂွံဝီခွဲးယာ်ကရူာ်

မၤနီၣ်မၤယါတၢ်မၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးပှၤဂ့ၢ်ဝီခွဲးယာ်လၢကီၢ်ပယီၤခိၣ်ဒုသဝီပှၤ

တၢ်ကဲထီၣ်သးတၢ်ပာ်ဖျါ

လါမ့ၤ ၁၄သီ, ၂၀၂၄ နံၣ် / KHRG လံာ်ကတြၢ်နီၣ်ဂံၢ်- 23-411-11

ဘျး-ဒဝဲၤကီၢ်ရ့ၣ် တၢ်ကဲထီၣ်သးတၢ်ပာ်ဖျါ- သဝီဖိလၢအသးနံၣ်အိၣ် ၁၉ နံၣ်တဂၤ ဘၣ်ဒိဒီးဟီၣ်လၢမ့ၣ်ပီၤ ဖဲကစၢ်ဒိၣ်ကီၢ်ဆၣ်, လါအိးကထိဘၣ် ၂၀၂၃နံၣ်

တၢ်ကဲထီၣ်သးတၢ်ပာ်ဖျါတဘျးအံၤပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲတၢ်ကဲထီၣ်သးဖဲ ကစၢ်ဒိၣ်ကီၢ်ဆၣ်, ဘျး-ဒဝဲၤကီၢ်ရ့ၣ်ပှၤ ဖဲလါအိးကထိဘၣ် ၂၀၂၃ နံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲလါအိးကထိဘၣ် ၁၅သီ, ၂၀၂၃ နံၣ်န့ၣ်, သဝီဖိလၢအသးနံၣ်အိၣ် ၁၉နံၣ်တဂၤ လါအမံၤမ့ၢ်ဝဲ စီၤ လ---, ယီၤဘၣ်ဝဲဟီၣ်လၢမ့ၣ်ပီၤတဖျါ ဖဲအဝဲလဲၤစိာ်ဝဲအသးကိးသံအစိာ် ဖဲယုၤကွဲတီၤတၢ်လီၤ, စဲၣ်ဖျါတဲကရူာ်, ကစၢ်ဒိၣ်ကီၢ်ဆၣ်, ဘျး-ဒဝဲၤကီၢ်ရ့ၣ်ပှၤန့ၣ်လီၤ. ဟီၣ်လၢမ့ၣ်ပီၤအံၤဘၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်ဝဲလၢကီၢ်သူလုၤသုးမ့ၢ်ဒိၣ် (KTLA) ဒီးလါအိးန့ၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၣ်ပီၤအံၤ ဘၣ်ဒိဝဲ စီၤ လ---အခိၣ်စ့ၣ်တကပၤန့ၣ်နးနးကလဲာ်န့ၣ်လီၤ. ကညီဒီကလုာ်စၢ်ဖျါကရၢ (KNU) လဲၤဆၢအိၣ်ဆူတၢ်ဆါဟံၣ်တဖျါလါအိၣ် ဖဲကီၢ်ကီၣ်တဲၣ်ပှၤလါအမ့ၢ်ဝဲတၢ်ဆါဟံၣ်လါအဝဲဘၣ်ဒိးကူဆါယါဘျါအသးယံာ်လါတလါဘျါန့ၣ်လီၤ. ထံၣ်ကီၢ်ကံာ်တၢ်တိစၢ်မၤစၢ်တၢ်ကရၢကရိတဖျါဟ့ၣ် ဝဲတၢ်ဆိာ်ထွဲမၤစၢ်ဆူပှၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်တဂၤအံၤ, ပာ်ဃုာ်ဝဲဒီး တၢ်ကူစါယါဘျါအဘူးအလဲ ဒီး တၢ်အိၣ်တၢ်အိအဘူးအလဲန့ၣ်လီၤ. လီၤကဝီ (KNU) ခိၣ်န့ၣ်တဖၣ် စ့ၢ်ကိးဟ့ၣ် အိၣ်ကျိၣ်စ့တၢ်ဆိာ်ထွဲမၤစၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒီဖျါလါ စီၤလ---အခိၣ်စ့ၣ်န့ၣ် ဘၣ်တၢ်ဒိၣ်ကွံာ်အိၣ်အယံ, အဝဲထံၣ်ဘၣ်တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲလါအကက့ၤမၤက့ၤအတၢ်ဖဲတၢ်မၤန့ၣ်လီၤ.¹

(၁) တပတီၢ်- တၢ်ကဲထီၣ်သးအဂ့ၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲး

တၢ်ကဲထီၣ်သးအကလုာ်	ဟီၣ်လၢမ့ၣ်ပီၤတၢ်ကဲထီၣ်သး
တၢ်ကဲထီၣ်သးမ့ၢ်နံၣ်မ့ၢ်သီ	လါအိးကထိဘၣ် ၁၅သီ, ၂၀၂၃နံၣ်
တၢ်ကဲထီၣ်သးတၢ်လီၤတၢ်ကျဲ (သဝီ, ကရူာ်, ကီၢ်ဆၣ်, ကီၢ်ရ့ၣ်)	ဖဲယုၤကွဲတီၤတၢ်လီၤ, စဲၣ်ဖျါတဲကရူာ်, ကစၢ်ဒိၣ်ကီၢ်ဆၣ်, ဘျး-ဒဝဲၤကီၢ်ရ့ၣ်

¹ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲလါ လံာ်ပာ်ဖျါတဘျးအံၤအပှၤန့ၣ် တၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်အိၣ်ဖဲ လါဒိၣ်စဲဘၣ် ၂၀၂၃ နံၣ်အပှၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တၢ်ဆၢဟ့ၣ်ထီၣ်အိၣ်လါ လီၤကဝီပှၤမၤသကိးတၢ်တဂၤ ဖဲဘျး-ဒဝဲၤကီၢ်ရ့ၣ်အပှၤ လါအဘၣ်တၢ်သိၣ်လိအိၣ် လါကညီဂွံဝီခွဲးယာ်ကရူာ် KHRG လါကမၤနီၣ်မၤယါတၢ်မၤဘၣ်ဒိပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်အတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်ဖဲလီၤကဝီပှၤန့ၣ်လီၤ. ပှၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်တဖၣ်အမံ, တၢ်ဂီၤဒီး အိၣ်ဆိးလီၤကျဲ လါတၢ်လီၤဆဲးတဖၣ်န့ၣ် တၢ်မၤလီၤဘၢအိၣ်လါ အဝဲနီၣ်ကစၢ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲလါ တၢ်ကွဲးရဲပှၤအိၣ်အိၣ် ဖဲပနီၣ်ကဝီအပှၤန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲဒၣ် KHRG အတၢ်ကွဲးရဲထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲန့ၣ်လီၤ.

ပှၤလၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ်တၢ်အဂ့ၢ်အကျိၤ	
မံၤ	စီၤ လ---
သးနံၣ်	၁၉ နံၣ်
မုၢ်/ ခွါ	ပိၣ်ခွါ
ကလုာ်	ကညီ
ထီၣ်ပှၢ် / သဘျုး	သဘျုး
တၢ်ဖဲးတၢ်မၤ	မၤအိၣ်ကျိး
တၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါ	ခရံၣ်ဖိ
တၢ်ဟံးမူဒါ/ လီၢ်လၢ	သဝီဖိ
အိၣ်ဆိးဒူသဝီ	ဖဲယုၤကွဲးတီၤတၢ်လီၢ်, စဲၣ်ဖျါတဲကရူၢ်, ကစၢ်ဒိၣ်ကီၢ်ဆၢ, တနီၤသရံၣ်ကီၢ်ရဲၣ်

ပှၤလၢအမၤအပယုၣ်တၢ်တၢ်အဂ့ၢ်အကျိၤ				
မံၤ	လီၢ်လၢ	သးကျိၤ/ သးရဲၣ် / သးတြိၤ	အိၣ်သ့ၣ်လီၤသးလီၢ်ကျဲ / သးကလၢ	အိၣ်အမံၤဒီးလီၢ်လၢ
တသ့ၣ်ညါ	တသ့ၣ်ညါ	တသ့ၣ်ညါ	တသ့ၣ်ညါ	တသ့ၣ်ညါ

(၂) တပတီၢ်- တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအကံၢ်အစီ

၁. ရဲၣ်ပှၤပှၤနဟံးန့ၢ်တၢ်ကဲထီၣ်သးတခါအံၤ တဆီဘၣ်တဆီတက့ၢ်.

KHRG ပျီပှၤပှၤမၤတၢ်ဖိ မၤတၢ်ထံၣ်လီၢ်သံကွၢ်ဒီးပှၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်အနီၢ်ကစၢ်ဖဲအဝဲကူဆါယါဘျါအသးလၢတၢ်ဆါဟံၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

၂. ကွဲးနီၣ်ပှၤလၢဟ့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အံၤတၢ်စ့ၣ်စ့ၣ်သ့ၣ်ညါ တၢ်ဂ့ၢ်အံၤအမ့ၢ်အတီၤလၢကျဲဒ်လဲၣ်.

ပှၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်အနီၢ်ကစၢ်ဟ့ၣ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအံၤန့ၣ်လီၤ.

(၃) တပတီၢ်- ပၢ်ဖျါတၢ်ကဲထီၣ်သးအဂ့ၢ်အကျိၤလၢလၢပွဲၤပွဲၤတက့ၢ်

ပၢ်ဖျါတၢ်ကဲထီၣ်သးအဂ့ၢ်အကျိၤလၢလၢပွဲၤပွဲၤတက့ၢ်.

ဖဲလါအိၣ်ကထိဘၢၣ် ၁၅သီ, ၂၀၂၃နံၣ်န့ၣ်, **ကညီၣ်ဒီကလုာ်တၢ်ထွဲၣ်ဖျဲးသးမုၢ်ဒိၣ် (KNLA)** သးရဲၣ်နီၣ်ဂံၢ်-၂၀၃, အိၣ်ဖဲ လၢကဆီ ကီၢ်ဆၢပူၤတဖၣ် ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအဝဲသ့ၣ်တၢ်ကလုာ်လၢ သးခိၣ် လုၤသ့ ဒိသိးဒီးကထိၣ်မၤန့ၣ်ဝဲ **ကီၢ်သူလုၤသးမုၢ် ဒိၣ် (KTLA)** သးခိၣ် အဲၣ်ခွဲးအတၢ်လီၤန့ၣ်လီၤ. စီၤလ---လၢအမ့ၢ်ဝဲသဝီဖိတဂၤလၢအအိၣ်ဒီးကသံၣ်တၢ် သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢ်တဂၤ, အသကိးတဂၤ မၤအလဲပိာ်အဝဲသ့ၣ်အခဲတၢ်တနံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်လဲၤတုၤ ဖဲယုၤကွဲးတီၤ တၢ်လီၤ, စဲၣ်ဖျါတဲတဲကရူၢ်, ကစၢ်ဒိၣ်ကီၢ်ဆၢ, ဘျဲး-ဒဝဲၢ်ကီၢ်ရဲၣ် ဒီးအိၣ်ဘျဲးအဆၢကတီၢ်, **KNLA** သးဖိတဖၣ် ဟံးန့ၢ် ဝဲတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢဖဲတၢ်လီၤအံၤန့ၣ်လီၤ.

ဝံၤအလီၢ်ခဲတစိၣ်ဖိ, စီၤလ---တဲဝဲအသကိးလၢအတအဲၣ်ဒီးအိၣ်လၢတၢ်လီၤအဝဲအံၤလၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဝံၤအလီၢ်ခဲတ စိၣ်ဖိ, KTLA သးခိၣ် အဲၣ်ခွဲးအပူၤသးဖိတဖၣ် ခးဝဲစီၤလ---အသကိးတဂၤလၢ ကျိစုဘျါ (sniper) ဒီးဘၣ်ဝဲအခိၣ် သၣ်ဃံ ဒီးသံဝဲတဘျီဃီ န့ၣ်လီၤ. ဖဲစီၤလ---န့ၢ်ဟူၣ်ကျိသီၣ်ဝံၤအလီၢ်ခဲတစိၣ်ဖိ, အဝဲထံၣ်ဝဲဒၣ်လၢအသကိးန့ၣ်လီၤဃံၢ် လၢဟီၣ်ခိၣ်လိလံန့ၣ်လီၤ. ဝံၤဒီး, အသကိးအဂၤတဖၣ်မၤစၢၤအိၣ်ဒီး အဝဲယိးထီၣ်ဝဲအသကိးလၢအသံတဂၤန့ၣ်အ စိၣ်လၢအချၢဃံန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲဟဲက့ၤစိၣ်က့ၤ အသကိးအစိၣ်လၢကျဲအဆၢကတီၢ်, ဖဲ မုၢ်ထွဲၣ် ၁၅၂၃ မံးနံးအဆၢက တီၢ်, စီၤလ---ယီၢ်ဘၣ်ဝဲမ့ၢ်ပိာ်န့ၣ်လီၤ. အသကိးအဂၤ တဖၣ် စိၣ်ထီၣ်အိၣ် ဒီး အသကိးလၢအသံတဂၤန့ၣ်အစိၣ်လၢ သိလုၣ်ပူၤ ဒီး တၢ်လဲၤဆုၤအဝဲသ့ၣ်ဆူ ကညီၣ်ဒီကလုာ်စၢ်ဖျိကရၢ (KNU) ကီၢ်ရဲၣ်ရူ အိၣ်လၢ ဘျဲး-ဒဝဲၢ်ကီၢ်ရဲၣ်ပူၤ လၢအယံၤဝဲဒၣ် လွဲၢ်န့ၣ်ရံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲလဲၤတုၤအဆၢကတီၢ်, တၢ်ဆဲးန့ၢ်ဝဲ စီၤလ---ကသံၣ် ဒီးအဝဲတနီၣ်သးလၢ ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒီဖျါလၢအဝဲဘၣ်ဒိနးအယိ, လီၢ်ကဝီၤ KNU ခိၣ်န့ၢ်တဖၣ်လဲၤဆုၤက့ၤအိၣ်ဆူ ကီၢ်ကီၣ်တဲၣ်တၢ်ဆါဟံၣ်တဖျါလၢတၢ် ကူစါယါဘျါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲ လါအိၣ်ကထိဘၢၣ် ၁၅သီ, ၂၀၂၃နံၣ်, မုၢ်ဟါလီၤ ၄န့ၣ်ရံၣ်အဆၢကတီၢ်, စီၤလ---န့ၣ် ဘၣ်တၢ်ကူစါ ယါဘျါအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲနီၣ်ထီၣ်က့ၤအသးလၢတၢ်ဆါဟံၣ်ပူၤအဆၢကတီၢ်, အဝဲထံၣ်ဝဲလၢအခိၣ်လၢ အစ့ၣ်တကပၤန့ၣ်ဘၣ် တၢ်ဒိၣ်တဲၣ်ကွဲၣ်န့ၢ်အိၣ်လံန့ၣ်လီၤ. အဝဲပၢ်သ့ၣ်ပၢ်သးစ့ၢ်ကိးဝဲလၢ ဖုက---လၢအမ့ၢ်ဝဲ Interna-tional Committee of the Red Cross (ICRC), ပုၤမၤတၢ်ဖိတဂၤကွၢ်ထွဲၣ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်တၢ်န့ၣ်, အဝဲသ့ၣ်တ သ့ၣ်ညါလီၢ်အသးဘၣ်, ဘၣ်ဆၢလၢခဲန့ၣ် အဝဲသ့ၣ် သ့ၣ်ညါလီၢ်အသးန့ၣ်လီၤ. ဖုက---ကွၢ်ထွဲၣ်အိၣ်ဂ့ၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ် ဖဲ လၢအအိၣ်လၢတၢ်ဆါဟံၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. တနံၣ်ဝဲအလီၢ်ခဲ, ဖုက---ဟဲက့ၤက့ၤလၢအဟံၣ် ဒီးပုၤမိၢ်ဒါတဂၤလဲၤ ကွၢ်ထွဲၣ်က့ၤဝဲ စီၤလ---လၢတၢ်ဆါဟံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီဖျါလၢ ပုၤမိၢ်ဒါအံၤဘၣ်ဟဲကွၢ်ထွဲၣ်အိၣ်အယိ, စီၤလ---န့ၣ်တူၢ်ဘၣ်ဝဲတ မုၢ်ဘၣ်. သၢသီဝံၤဒီးပုၤမိၢ်ဒါအံၤက့ၤက့ၤဝဲန့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်ဖဲန့ၣ်ဒီး ပုၤကွၢ်ထွဲၣ်စီၤလ---တအိၣ်နီၣ်တဂၤလၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီဖျါလၢကျိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်အယိ, စီၤလ---ကတဲဖျါထီၣ်အတၢ်ဆုၤတၢ်ဆါဆူ ယိၤကသံၣ်ပုၤမၤတၢ်ဖိအအိၣ်လၢမုၢ်န့ၢ်ဒီအ ဂီၢ်တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲအိၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤကီၢ်ဝဲလၢအဂီၢ်ဒိၣ်မး တုၤဒၣ်လဲၤအဝဲဟီၣ် ခူသ့ၣ်လၢမုၢ်န့ၢ်ဒီလၢတၢ်ဆုၤတၢ်ဆါအပူၤမ့ၢ်လၢပုၤကွၢ်ထွဲၣ်အိၣ်လၢတၢ်ဆါဟံၣ်တအိၣ်နီၣ်တဂၤဘၣ်အယိန့ၣ်လီၤ.

ဖဲ စီၤလ---ဒီးကူစါယါဘျါသးအဆၢကတီၢ်, အဝဲမုၢ်လၢဝဲလၢ KNU ခိၣ်န့ၢ်တဖၣ်ကဟဲဟးအိၣ်သကိးအိၣ် ဒီးဟ့ၣ်ဂံၢ် ဟ့ၣ်ဘါအိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲတဲဖျါထီၣ်ဝဲလၢ “ပုၤလၢယမုၢ်လၢကဟဲအိၣ်သကိးယၢ်တဖၣ်တဟဲအိၣ်သကိးယၢ်ဘၣ်, ဒီး အိၣ်ဒၣ်ထဲ ပုၤတမ့ၢ်လၢယတပၢ်သ့ၣ်ပၢ်သးတဖၣ်ဟဲဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါယၢ်န့ၣ်လီၤ.” တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်သရၣ်တဂၤ ဟဲလၢအအိၣ်ဒီးဃုဘါ

ထုကဖၣ်န့ၣ်တၢ်လၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲတဲအါထီၣ်စ့ၢ်ကီးဝဲလၢ “ယၢ်စ့ၣ်တကပၤမ့ၢ်တူၢ်သန့က့, ယသးတဆဲးဘၣ်. ပုၤအိၣ်အါဂၤလၢအထံၣ်ဘၣ်တၢ်ကီၤတၢ်ခဲနးန့ၢ်ဒီးယၤ ဒီးဂဲၤဆၢထၢၣ် ဒီးတဟ့ၣ်ဃုာ်လၢအဝဲသ့ၣ်အ တၢ်အိၣ်မူပုၤဘၣ်. ယန့ၣ်လၢ ယမ့ၢ်ဂ့ၢ်ကျဲးစးန့ၣ်, ယမၤတၢ်သ့ကီးမံးဒဲးန့ၣ်လီၤ. ယၢ်စ့ၣ်မ့ၢ်ဘျါက့ၤန့ၣ်, အလီၢ်မ့ၢ်အိၣ်ဒီး ယကမၤစၢၤတၢ် ဒ်ကသံၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢ်အိၣ်ဒီးယၤအသးန့ၣ်လီၤ. ယမၤစၢၤယမိလၢတၢ်သ့ၣ်အိၣ်ဖျါးအိၣ်မ့ၢ်တ သ့လၢသန့က့, ယအဲၣ်ဒီး မၤစၢၤအီၤလၢတၢ်ကွၢ်ထွဲန့ၢ်အတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့န့ၣ်လီၤ. ယၢ်စ့ၣ်မ့ၢ်လီၤမၤကွၢ်တကပၤ ဘၣ်ဆၣ်, ယတဟ့ၣ်ဃုာ်ညါညီဘၣ်. ယအဲၣ်ဒီးဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါပုၤကိးဂၤလၢအသ့တဟ့ၣ်ဃုာ်တၢ်နီၣ်တဘျီတဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.”

စီၤလ---တဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်လၢလၢပုၤပုၤလၢတၢ်ဆါဟံၣ်ဘၣ် ဒီးအစ့တအိၣ်လၢအအိၣ်လၢကပုၤအိၣ်တၢ်အဂီၢ်ဘၣ်. အဝဲဘၣ် တူၢ်ဝဲတၢ်ကီၤတၢ်ခဲအံၤ စးထီၣ်လၢ လါနီၣ်ဝုဘၣ် ၁၅သီ, ၂၀၂၃န့ၣ် တုၤ လါဒိၣ်စဲဘၣ် ၁၈သီ, ၂၀၂၃န့ၣ် န့ၣ်လီၤ. အဟံၣ်ဖိဃီဖိ တသ့ၣ်ညါထွဲဝဲတၢ်ကဲထီၣ်သးဒီးအံၤအံၤဘၣ်, မ့ၢ်လၢအဝဲ လီၤတဲစိတအိၣ်လၢကစဲးကျိး ဒီးဒုးသ့ၣ်ညါဝဲဘၣ်ဃးဒီးဟီၣ်လၢ မ့ၢ်ပီၢ်ကဲထီၣ်သးအဂီၢ်အံၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဘျီဂ့ၢ်တၢ်ဘၣ်အပူၤ, အဝဲခွါတဂၤလဲၤဝဲဆူ ထ---တၢ်လီၢ်လၢယိၤကီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်တၢ်န့ၣ်, တချုးလၢအဝဲခွါသံကွၢ်ဝဲ ဘျဲးဒဝဲ KNU ကီၢ်ဆၣ်န့ၣ်ရွဲၢ်ဘၣ်ဃးအ ဒုခွါအဂီၢ်ဒီးဘၣ်အဆၢကတီၢ်, အဝဲခွါတသ့ၣ် ညါဝဲဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ကဲထီၣ်သးအဂီၢ်အံၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဝံၤအလီၢ်ခဲ, ကီၢ်ဆၣ်န့ၣ်ရွဲၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါအံၤဘၣ်ဃးဒီးဟီၣ်လၢမ့ၢ်ပီၢ် ကဲထီၣ်သးအဂီၢ်အံၤန့ၣ်လီၤ. စီၤလ---အဝဲခွါသံကွၢ်ဝဲ KNU သုး ပုၤဆါ, ည---လၢအမ့ၢ်ဝဲပုၤလၢအလဲၤဆၢအပုၤလၢတၢ်ဆါဟံၣ် တဂၤ ဒ်သီးဒီးကဒီးန့ၢ်အါထီၣ်အပုၤခွါအတၢ်အိၣ်သးဒီး ဘၣ်တၢ်လဲၤဆၢအီၤလၢတၢ်လီၤဖဲလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲလါအီးကထီဘၣ် ၁၆သီ, ၂၀၂၃န့ၣ်, စီၤလ---အဝဲခွါလဲၤထံၣ်လီၢ် သးဒီးအီၤလၢတၢ်ဆါဟံၣ်ပူၤတစီၢ်ဖိန့ၣ်လီၤ.

ICRC ဟ့ၣ်ဝဲ စီၤလ---တၢ်ကူၤစါယါဘျါ ဒီး ကသံၣ်ကသီ တၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤဃုာ်ဒီးတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ် ဖဲအဝဲကူၤစါယါဘျါအသးလၢ တၢ်ဆါဟံၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. လီၢ်ကဝီၤပုၤဂ့ၢ်ဝိခွဲးယၢ်တၢ်ကရၢကရိတဖုစ့ၢ်ကီး မၤစၢၤဝဲ ပုၤဒီပုၤဝဲခဲဂၤ အံၤလၢအကထံၣ် လီၢ်သးလၢတၢ်ဆါဟံၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. စီၤလ---ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲ “ဖဲယန့ၢ်ဟူဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါဒီး ဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤ လၢယဝဲၢ်အိၣ်ဝံၤအဆၢကတီၢ်, ယအဲၣ်ဒီးစံးဘျဲးဘၣ်ပုၤလၢအမၤတၢ်လၢတၢ်ကရၢကရိတဖုန့ၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်တမ့ၢ်ဘၣ် ဒ်န့ၣ်ဒီး, ယတထံၣ်လီၢ်ဘၣ်ယသးဒီးယဝဲခွါ ဒီးတဲဘၣ်တၢ်ဒီးယမိၢ်ပၢ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ. အခဲအံၤန့ၣ်, လီၤတဲစိလၢယဝဲခွါဟ့ၣ်လီၤ ယၤတဖျါအံၤန့ၣ် ယစဲးကျိးစဲးကျါတၢ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်တမ့ၢ်ဘၣ်ဒီး, ယကဘၣ်အိၣ်ဒုၣ်ထဲတဂၤလၢတၢ်ဆါဟံၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.”

ပုၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်တဂၤအံၤမ့ၢ်ထီၣ်ဘၣ်ဝဲ မ့ၢ်ပီၢ်တၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်မၤလီၤဘၣ်ဆၣ်, အဝဲဟးဆုးဝဲတၢ်လီၢ် လၢအိၣ်ဒီးဟီၣ်လၢမ့ၢ်ပီၢ်တန့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ခဲအံၤန့ၣ်, အဝဲအိၣ်ဘၣ်ဝဲဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်လၢတၢ်ပူၤဖျဲးဟံၣ်တဖျါလၢတၢ်ကတိၢ် ကတီၢ်န့ၢ်ဝဲလၢပုၤဆါအဂီၢ် ဖဲကီၢ်ကီၢ်တဲၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဒီးလီၤဟီၣ်လၢမ့ၢ်ပီၢ်ဖဲ လၢတၢ်ဒုးတၢ်ယၢ်အဆၢကတီၢ် အံၤ, စီၤလ---ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ “ယန့ၣ်လၢ ဖဲတၢ်ဒီးလီၤမ့ၢ်ပီၢ်ဝံၤအလီၢ်ခဲန့ၣ်, တၢ်မ့ၢ်မၤနီၣ်ဃာ်အီၤ လၢတၢ်တမံၤမံၤန့ၣ်, ယန့ၣ်လၢ အဘျဲးကအိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်ပနီၣ်လၢပထံၣ်အီၤသ့တဖုန့ၣ် ကမၤစၢၤဝဲသဝီဖိတဖု လၢကပလီၢ်သ့ၣ်ပလီၢ်သး ဖဲအဝဲသ့ၣ်လဲၤ ဖဲတၢ်လီၢ်အဝဲန့ၣ်အဆၢကတီၢ် ဒ်သီးဒီးကမၤလီၤတံၢ်ဝဲအတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢလၢမ့ၢ်ဟီၣ်လၢမ့ၢ်ပီၢ် အိၣ်ခါတအိၣ်ခါန့ၣ်လီၤ. ယမ့ၢ်လၢလၢတၢ်ကဲထီၣ်သးအါအါသီသီဒ်အံၤန့ၣ်သ့တ ကဲထီၣ်လၢ လၢခါဆူညါတဂ့ၤ. ယတၢ်ဆၢဂ့ၤဆၢဝါတခီမ့ၢ်ဝဲ ပုၤလၢခဲ တစီၢ်, ဃုာ်ဒီးဖိသ့ၣ် ဒီးပုၤသ့ၣ်ဘီၣ်သးစၢ်တဖု, သ့တတူၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်တၢ်ဆါ ခီဖျိလၢဟီၣ်လၢမ့ၢ်ပီၢ်အယီၤန့ၣ်တဂ့ၤ လီၤ.”

စီၤလ---ဘၣ်လဲၤဒုးသမံသမံးဝဲအတၢ်ပူၤလီၢ် ဒီးဘၣ်ဟ့ၣ်ဝဲစ့ တနံၤ ၃၀ဘးကိးနံၤဒဲးန့ၣ်လီၤ. လီၢ်ကဝီၤ KNU ခိၣ်န့ၢ်တဂၤ ဟ့ၣ်လီၤအီၤ စ့ ၉၀၀ ဘး လၢတၢ်လၢဘျီလၢစ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. [လီၢ်ကဝီၤ KNU ခိၣ်န့ၢ်တဂၤအံၤဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤ ဝဲအီၤစ့ခဲလၢ

၂၀၂၀ ဘၣး စးထီၣ်လၢအဟဲလၢတၢ်ဆါဟံၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.] တၢ်ဘၣ်က့ၢ်ဒူးန့ၣ်ကဒါက့ၢ်တၢ်ပူၤလီၢ်အံၤ ကဲထီၣ်ဝဲတၢ်ကီၢ် တၢ်ခဲဖးဒိၣ်လၢ စီၤလ---အဂီၢ် ဒီဖျါလၢအစ့တအိၣ်ဘၣ်အယီၤန့ၣ်လီၤ.ဒီဖျါလၢထံၣ်ဂီၢ်သဲးတၢ် ဂၢၢ်တကျါဘၣ်အယီၤ, အမိၢ်ပၢ် သ့ၣ်အိၣ်ဖျးအိၣ်တၢ်တသ့လၢဘၣ်အယီၤ အဝဲသ့ၣ်တၢ်ဟဲန့ၣ်လီၤ.တအိၣ်ဘၣ်ဒီး အဝဲသ့ၣ်ဆၢန့ၣ်အိၣ်စ့တန့ၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲဘၣ်လဲၤဒီဖျါဝဲတၢ်ဆါကတီၢ်အံၤကီၢ်ခဲခဲန့ၣ်လီၤ. အခဲအံၤ, စီၤလ--- တီၣ်ထီၣ်ဝဲတၢ်မၤတခါလၢအမ့ၢ်ဝဲတၢ်အိၣ် မိၤကျိၢ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢသန့က့ၢ်, လီၢ်ကဝီၤ KNU ခိၣ်န့ၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်အိၣ်လၢအသုတမၤတၢ်ဒီးတဂ့ၢ် ဒီဖျါလၢအတဘျါဂ့ၢ်ဒီးဘၣ် န့ၣ်လီၤ.

[ဖဲ လါအ့ၣ်ဖျါ ၂၀၂၄န့ၣ်န့ၣ်, အတၢ်ပူၤလီၢ်ဘျါလဲၤ ဒီး အဝဲအိၣ်ခိးဝဲအိၣ်ခိး လၢတၢ်ကဟ့ၣ်လီၤအိၣ်လၢထံၣ်ဂီၢ်ဂၢၢ် တၢ်ကရၢကရိတဖုလၢအမၤတၢ်ဖဲ ကီၢ်ကီၣ်တဲၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.]

တၢ်ဂီၤတဘျါအံၤ ဘၣ်တၢ်ဒီးန့ၣ်အိၣ်ဖဲ လါအိးကထိဘၣ် ၁၆သီ, ၂၀၂၃န့ၣ်, ဖဲ လၢပူၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်ဒီးကူၣ်စါယါဘျါအသးလၢကီၢ်ကီၣ် တဲၣ်ပူၤအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤအံၤဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲ စီၤလ---, သဝီဖိတဂၤလၢအယီၢ် ဘၣ်ဟီၣ်လၢမ့ၢ်ပီၤ ဖဲယုၤကွဲးတီၢ်တၢ်လီၢ်, စဲၣ်ဖျါတဲကရူၢ်, ကစၢ်ဒိၣ်ကီၢ်ဆၢ, ဘျး-ဒဝဲ ကီၢ်ရဲၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. အခိၣ်စ့ၣ်တကယၤန့ၣ်ဘၣ်ဒိအယီၤ ဘၣ်တၢ် ဒိၣ်တဲၣ်န့ၣ်ကွံၣ် အိၣ်န့ၣ်လီၤ. [တၢ်ဂီၤ- KHRG]

(၄) တပတီၢ်- တၢ်ဃုန့ၣ်အခွဲး

မ့ၢ်ပူၤလၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ်တဖၣ် ဟ့ၣ်ပူၤတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢပကသုတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတခါအံၤခါ, ဟ့ၣ်ပူၤတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ ပကသု တၢ်ဂ့ၢ်အံၤလၢကျဲၣ်လဲၣ်.

ပူၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်အနီၢ်ကစၢ်ဟ့ၣ်ဝဲ KHRG တၢ်ပျဲလၢကသုတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအံၤန့ၣ်လီၤ.

ကညီၣ်ဂ့ၢ်ဝီၣ်ခွဲးယၢ်ကရူၢ် (KHRG) အဂ့ၢ်ဖုၣ်ကိၢ်

ကညီၣ်ဂ့ၢ်ဝီၣ်ခွဲးယၢ်ကရူၢ် (KHRG) အံၤဘၣ်တၢ်ဒူးအိၣ်ထီၣ်အိၣ်ဖဲ ၁၉၉၂ န့ၣ် ဒီးမ့ၢ်ဝဲလီၢ်ကဝီၤကရၢသဘျါတဖုလၢ အၢၣ်လီၤမၤတၢ်လၢ ကမၤဂ့ၢ်ထီၣ်ပူၤဂ့ၢ်ဝီၣ်ခွဲးယၢ်အတၢ်အိၣ်သး လၢကီၢ်ပယီၤမ့ၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးအပူၤန့ၣ်လီၤ. KHRG သိၣ်လိဝဲ လီၢ်ကဝီၤဒုသဝီဖိတဖၣ် လၢကမၤနီၣ်မၤဃါတၢ်မၤဘၣ်ဒိပူၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်အဂ့ၢ်အကျိၤန့ၣ် လီၤ. KHRG ဘိးဘၣ်ရၢလီၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်အံၤ ဒ်သိးကပာ်ဖျါထီၣ်လီၢ်ကဝီၤပူၤ ကမျါတဖၣ်အကလုာ်, အတၢ်တူၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်, အတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘျီ ဒီး အတၢ်ထံၣ်တၢ်ပာ်သးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါ ပတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်ဖဲ www.khrg.org အပူၤသ့ၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.